

УДК 631.524.84/.526.32:633.11"324"

Бурлаченко Д. О. – студент 4 курсу
Науковий керівник – доцент **Сидорова І.М.**
Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОДУКТИВНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

Визначальною й потужною біологічною основою зростання врожайності сільськогосподарських культур є створення сортів з високим природним потенціалом продуктивності. У пшениці озимої вплив сорту до приросту врожайності становить понад 50 % [1].

Ключові слова; пшениця озима, сорт, продуктивність, колос.

Пшениця озима є однією з головних зернових культур. За посівними площами пшениця озима посідає в Україні перше місце, а виробництво зерна високої якості має актуальне значення. У технології її вирощування визначальним чинником зростання врожайності та покращання якості зерна є добір сортів.

Поряд з впливом ґрунтово-кліматичних умов, агротехнічних заходів вирощування сортів властивості пшениці озимої, мають суттєвий вплив на ріст і розвиток рослин, формування врожайності та якості зерна [2,3].

Українські селекціонери досягли успіхів у створенні високопродуктивних сортів пшениці озимої. За останні кілька десятиліть світова і вітчизняна селекції досягли значних успіхів у поліпшенні генетичного потенціалу, створення нових сортів пшениці озимої з потенціалом продуктивності до 10 т / га і більше, високими продовольчими характеристиками зерна пшениці і вмістом білка і якісної клейковиною [4].

Метою досліджень було порівняння сортів пшениці озимої за елементами структури врожаю.

Об'єктами досліджень були чотири сорти пшениці озимої вітчизняної селекції. Посів матеріалу пшениці озимої проводили в оптимальні строки 16-25 вересня по попереднику горох. Метод розташування ділянок систематичний. Сорти висівалися вручну під маркер, трьома рядками довжиною 1 м кожен з міжряддям 0,15 м у трьохразовій повторності з розрахунку 100 зерен на погонний метр.

Статистична обробка результатів проводилася за Б. О. Доспеховим [5] та за допомогою комп'ютерної програми Статистика-6.

Висота рослин є генетично зумовленою ознакою, однак агрокліматичні фактори середовища також впливають на формування цієї ознаки у конкретного сорту [6]. За час проведення досліджень найвищими були рослини сорту Одеська 267 – 89,27 см, що значно перевищувало інші сорти. Найменшу висоту було отримано у сортів Смуглянка – 67,73 ми та Лютестенс 4063/08 – 68,0 см.

Показник довжини колосу має значний вплив на такий показник, як кількість колосків в колосі. Найдовший колос був у сорту Лютестенс 4063/08 - 9,27 см, а найкоротший – 7,83 см – у сорту Одеська 267.

За кількістю колосків в колосі також виділявся сорт Лютестенс 4063/08 – 18,73 шт., в той час як у сорту Смуглянка цей показник був на рівні 14,07 шт.

На продуктивність рослин пшениці озимої значний вплив має кількість зерен з волосу. Найвищі значення даного показника було отримано у сорту Антонівка – 52,19 шт. Решта сортів мали менші значення даного показника.

Величина врожайності різних сортів пшениці озимої значною мірою визначається масою зерен з колосу. У сортів, що вивчалися, досліджуваний показник був в межах 2,45-2,46 г, виключенням був лише сорт Лютестенс 4063/08, у якого маса зерен з колосу була на рівні лише 2,24 г.

Отже, дослідивши основні показники продуктивності сортів пшениці озимої можемо зробити висновок, що вони значною мірою залежать від сортових особливостей та умов вирощування.

Список літератури

1. Клуб 100 центнерів. Сорти та оптимальні системи вирощування озимої пшениці / Інститут фізіології рослин і генетики НАН України, Компанія «Сингента», Швейцарія. К.: Логос, 2012. 130 с.
2. Базалій В.В., Федорчук Н.І., Базалій Г.Г. Характер прояву і вплив гідротермічних умов на формування урожайності зерна зернових культур. Таврійський науковий вісник, 2000. № 16. С. 21-25.
3. Польовий В.М., Панасюк Н.Г., Лукащук Л.Я. Ефективність біологічної та мінеральної систем удобрення озимої пшениці. Бюл. Інституту зернового господарства. Дніпропетровськ, 2002. № 18-19. С. 104-106
4. Смульська І. Краща селекція сортів озимої пшениці 2016. Журнал Пропозиція, 2016. URL.<https://propozitsiya.com/luchshaya-selekcija-sortov-ozimoy-pshenicy-2016>
5. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта. Москва: Колос, 1979. 416 с.
6. Власенко В. А. Показники стабільності сортів пшениці твердої ярої в умовах центрального Лісостепу України / В. А. Власенко // Зб. наук. праць, присвяч. 100-річчю від дня народ. акад. Ф. Г. Кириченка / СГІ - НЦНС. Одеса : СГІ - НЦНС, 2004. Вип. 5 (45), ч. 1. С. 175-183.

Секція - Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садово-парковому господарстві

IrinaSidorova@i.ua